

GJYKATA E APELIT

Numri i lëndës: PaKr 503/13

Data: 27 Maj 2014

GJYKATA E APELIT E KOSOVËS, me trupin gjykues të përbërë prej Gjyqtarit të EULEX-it, Manuel Soares si gjyqtar kryesues dhe raportues, të Gjyqtarës së EULEX-it Annemarie Meister dhe të Gjyqtarit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, Xhevdet Abazi si anëtarë të kolegjit, me pjesëmarrjen e Zyrtarit Juridik të EULEX-it, Andres Parmas si procesmbajtës, në lëndën penale kundër

J.D., i liruar në shkallën e parë nga veprat penale të **Krimit të Luftës kundër Popullatës Civile**, sipas Neneve 22 dhe 142 të Kodit Penal të Republikës Socialiste Federative e Jugosllavisë (KP RSFJ-së), aktualisht e ndjekur penalisht nga Nenet 31 dhe 153 të Kodit Penal të Republikës së Kosovës (KPRK-së) dhe **Mbajtje në Pronësi, në kontroll, në posedim ose në shfrytëzim të paautorizuar të armëve**, sipas Nenit 328 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës (KPK-së), aktualisht e ndëshkuar nën Nenin 374 të KPRK-së;

Dj.B., i dënuar në shkallën e parë për veprën penale të **Mbajtjes në Pronësi, në kontroll, në posedim ose në shfrytëzim të paautorizuar të armëve**, sipas Nenit 328 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës (KPK-së), aktualisht e ndëshkuar nën Nenin 374 të KPRK-së, dhe i liruar në shkallën e parë për veprën penale të **Krimit të Luftës kundër Popullatës Civile**, sipas Neneve 22 dhe 142 të Kodit Penal të Republikës Socialiste Federative e Jugosllavisë (KP RSFJ-së), aktualisht e ndjekur penalisht nga Nenet 31 dhe 153 të KPRK-së;

Duke vepruar në Ankesën e Avokatit Mbrojtës M.B, e dorëzuar më 31 Tetor 2013, dhe të ankesës së përbashkët të Prokurorëve pranë PSRK-së, Erik Larson dhe Diana Wilson kundër Aktgjykimit të Gjykatës Themelore të Mitrovicës me nr. P 946/13 më 31 Tetor 2013;

Pas marrjes në konsideratë të përgjigjeve kundrejt ankesës së Prokurorëve nga ana e Avokatit Mbrojtës Lj.P. në emër të **J. D.** e dorëzuar më 19 Nëntor 2013 dhe nga Avokati Mbrojtës, M. B. në emër të **Dj. B.** e dorëzuar më 19 Nëntor 2013;

Gjithashtu pas marrjes në konsideratë të mendimit të Prokurorit të Apelit pranë Zyrës së Prokurorisë së Shtetit, nr. PPA/I.KTŽ/13, e datës 20 Janar 2014 dhe e dorëzuar më 21 Janar 2014;

Pas mbajtjes të një seance publike më 27 Maj 2014, ku të gjitha palët ishin thirrur në mënyrë të rregullt, në prezencë të Prokurorit të Apelit K. Lamberg dhe Avokatëve Mbrojtës L.P. në emër të **J. D.** dhe M. B. në emër të **Dj. B.**

Pas këshillimit dhe votimit më 27 Maj 2014,

Në mbështetje të Nenit 398 dhe sipas Kodit të Procedurës Penale (KPP-së)

Vendosi si më poshtë

AKTGJYKIM

---

1. Ndryshohet në këtë mënyrë Aktgjykimi i Gjykatës Themelore të Mitrovicës, në lëndën me nr. P 13/2013, i datës 17 Prill 2013 si në vijim:
  - 1) Duke zbatuar Ligjin mbi Amnistin, aktakuza refuzohet në pjesën ku Dj.B. është akuzuar me veprën penale të Mbajtjes në Pronësi, në kontroll, në posedim ose në shfrytëzim të paautorizuar të armëve, në kundërshtim me Nenit 328 (2) të KPP-së (aktualisht Neni 374 i KPRK-së);
  - 2) Anullohet lirimi i J.D. dhe i Dj.B. nga vepra penale e Krimit të Luftës kundër Popullatës Civile nën Nenin 142 të KP RSFJ-së;
  - 3) J.D. është dënuar për veprën penale të Krimit të Luftës kundër Civilëve (dhunim i V.K), sipas Nenit 142 të KP RSFJ-së (tani neni 153 i KPRK-së) sepse ai, në cilësinë e tij si një Officer Policie Serb, gjatë periudhës kohore të konfliktit të armatosur në Kosovë, më 14 Prill 1999, ka rrëmbyer dhe dhunuar V. K, një shqiptare civile të Kosovës, duke e vozitur atë në një vend të panjohur afër B. M. dhe duke e detyruar atë, ndërkohë që ishte i armatosur me një pushkë dhe duke e kërcënuar atë me një thikë, që të kryente lloje të ndryshme të marrëdhënieve seksuale brenda makinës së tij, kundër pëlqimit të saj;
  - 4) Dj.B. është dënuar për veprën penale të Krimit të Luftës kundër Civilëve (dhunim i V.K), sipas Nenit 142 të KP RSFJ-së (tani neni 153 i KPRK-së) sepse më 14 Prill 1999, ka dhunuar V.K. një shqiptare civile të Kosovës, e cila ishte rrëmbyer nga një Officer Police Serb, J.D. duke qenë në posedim të një pistolete, dhe duke e dërguar atë në një shtëpi të pambaruar në B.M., duke e hedhur atë për tokë, dhe duke e detyruar që të kryente marrëdhënie seksuale kundër pëlqimit të saj;
  - 5) J.D. është dënuar me 12 vjet burg;
  - 6) Dj.B. është dënuar me 10 vjet burg;
  - 7) Në pjesën e mbetur, Aktgjykimi i Sfiduar i Gjykatës së Shkallës së Parë, konfirmohet.
2. Miratohet pjesërisht Ankesa e Prokurorit Special.
3. Miratohet pjesërisht Ankesa e Avokatit Mbrojtës M.B. në emër të të Pandehurit Dj.B..
4. Që të dy të Pandehurit, J.D. dhe Dj.B. duhet që të kompensojnë 250 (dy qind e pesëdhjetë) Euro si pjesë e shpenzimeve të procedurave penale, por lirohen nga detyrimi për të kompensuar pjesën e mbetur të shpenzimeve, sipas Nenit 453 (1) dhe (4) të KPP-së.
5. Refuzohet nga ana e Gjykatës së Apelit kërkesa e Prokurorit Special të datës 20 Shkurt 2014, për të dorëzuar dëshmi plotësuese.

ARSYETIMI

I. Historia Procedurale e lëndës

Më 12 Nëntor 2012, Zyra e Prokurorisë Speciale e Republikës së Kosovës dorëzoi Aktakuzën PPS nr. 89/2012 kundër të akuzuarve tek ish-Gjykata e Qarkut në Mitrovicë. Më 26 Nëntor 2012, Gjykata e Qarkut në Mitrovicë lëshoi një Aktvendim për të ndryshuar aktakuzën. Më 30 Nëntor 2012, Prokurori paraqiti aktakuzën e ndryshuar.

Më 5 Shkurt 2013, Gjykata Themelore e Mitrovicës lëshoi një vendim ku refuzoi kërkesën e Mbrojtjes për të hedhur poshtë aktakuzën, dhe kundërshtimet e Mbrojtjes mbi pranueshmërinë e provave. Ky vendim është vërtetuar nga aktvendimi i lëshuar nga ana e Gjykatës së Apelit më 6 Mars 2013.

Shqyrtimi Kryesor për lëndën në fjalë është mbajtur ndërmjet datave 4 dhe 15 Prill 2013. Aktgjykimi është shpallur më 17 Prill 2013. J.D. është liruar për të gjitha akuzat. Në mbështetje të Nenit 115 (1) dhe (2) të KPP-së, në lidhje me Nenet 38 dhe 2 (1.42) të Ligjit për Armët, fishekët me kalibër prej 9 mm, të gjetura gjatë bastisjes së shtëpisë të Pandehurit **J.D.** janë konfiskuar. **Dj.B.** është liruar nga akuza e Krimit të Luftës kundër Popullatës Civile (dhunim) e dënueshme sipas Neneve 22 dhe 142 të KP RSFJ-së. **Dj.B.** është shpallur fajtor për veprën penale të **Mbajtjes në Pronësi, në kontroll, në posedim ose në shfrytëzim të paautorizuar të armëve**, sipas Nenit 328 të (KPK-së), aktualisht e ndëshkuar nën Nenin 374 të KPRK-së). Ai u dënua me 1 vit dhe gjashtë muaj burg. Dënimi u pezullua për një periudhë verifikuese prej 2 vjetësh. Në mbështetje të Nenit 374 (3) të KPRK-së, pistoleta automatike M-70 AB2, karikatorët dhe 69 fishekë municion, të gjetura gjatë bastisjes së shtëpisë të pandehurit **Dj.B.** janë konfiskuar. Shpenzimet e procedurave penale janë urdhëruar për tu paguar nga burimet buxhetore në lidhje me të akuzuarin **J.D.**. Të akuzuarit **Dj.B.** i është caktuar për të paguar shumën prej 100 Euro si pjesë e shpenzimeve, dhe është liruar nga detyrimi për të paguar pjesën e mbetur të shpenzimeve.

Gjykata Themelore konstatoi gjatë shqyrtimit kryesor se më 13 Prill 1999, disa burra, të veshur me uniformë, kanë shkuar tek shtëpia ku V.K. jetonte me anëtarët e tjerë të familjes së saj, dhe ku në atë kohë ishin duke qëndruar shumë refugjatë. Këto burra me uniformë i urdhëruan refugjatët që të largoheshin. Është konstatuar që në ditën tjetër, njëri nga burrat, i veshur me uniformë, ka ardhur përsëri në shtëpi, dhe përmes kërcënimeve me një armë zjarri, ka detyruar V. K. që të shkonte me të në një makinë të parkuar jashtë portës së shtëpisë, dhe pastaj ka vozitur makinën. Gjykata Themelore, gjithashtu ka konstatuar se pak më vonë rrëmbyesi ka dhunuar viktimën dhe pastaj një burrë tjetër ka dhunuar atë edhe një herë.

Megjithatë, Gjykata Themelore nuk ka konstatuar përtej dyshimit të arsyeshëm se të Pandehurit kanë qenë personat që kanë kryer aktet e mësipërme. Trupi Gjykues, pas një analize të gjerë të rreshtit fotografik ku i Pandehuri **J.D.** ishte njohur nga viktima dhe dëshmitarët H.K, N.K, M.K. dhe I.G; dhe rreshti fotografik i **Dj. B.** ku ky i Pandehur është identifikuar në mënyrë pozitive nga ana e viktimës, arriti në përfundimin se asnjë nga protokollet e rreshtit fotografik, nuk janë prova të besueshme. Kritika kundër rezultateve të rreshtit fotografik mbështetet si në vijim.

Fotografitë e personit që Pala e Dëmtuar i ka identifikuar në Tetor 1999, nuk mund të gjenden apo të identifikohen si të shënuara në shkresat e lëndës. Gjithashtu nuk ka prova që të tregojnë se si është kryer ky identifikim i rreshtimit fotografik, nëse ky ishte në përputhje me normat e zbatueshme të procedurës penale në atë kohë. Gjatë shqyrtimit kryesor, Gjykata ka kontrolluar kopjet bardh e zi të dy fotografive të zgjedhura nga ana e viktimës gjatë identifikimit të parë të rreshtit fotografik, por në asnjërën prej tyre, personi nuk i ngjanë të Pandehurit **J.D.** Gjykata Themelore konstatoi se identifikimi i pasaktë ka zvogëluar besueshmërinë e identifikimeve të mëvonshme, dhe ka pasur gjasa që të kontaminonte kujtesën e viktimës, kështu që në identifikimet e mëvonshme, ajo mund të mos kishte njohur autorin e vërtet, por vetëm personin që ajo ka njohur gjatë procedurës së parë të identifikimit.

Identifikimi i **J.D.** nga ana e dëshmitarëve H.K, N.K, M.K dhe I.G. ishte konsideruar si i pabesueshëm nga Gjykata e Shkallës së Parë, sepse dëshmitarët e kanë parë autorin vetëm përkohësisht, dhe që kishte kaluar një kohë e gjatë nga ngjarja, kur është bërë identifikimi, dhe sepse dëshmitarët janë prej së njëjtës familje, dhe mund të kenë diskutuar me njëri-tjetrin identitetin e mundshëm të autorit. Gjykata e Shkallës së Parë, gjithashtu konstatoi të metat gjatë kryerjes aktuale të identifikimit, meqenëse dëshmitarët nuk ishin udhëzuar që fotografitë e autorit mund apo nuk mund të përfshihen në kompletin e identifikimit, dhe se ato nuk ishin të detyruar për të zgjedhur ndonjë person apo fotografi. Oficerët e Policisë, të cilët kanë hartuar raportin e identifikimit nga viktima, kanë qenë të pranishëm gjithashtu gjatë identifikimit nga dëshmitarët H. K, N. K. dhe I. G. Prandaj, ka shumë gjasa se këto hetues kanë qenë vetë në dijeni të identitetit të të dyshuarve dhe nuk mund të përjashtohet mundësia se dëshmitarët kanë qenë të ndikuar gjatë procedurës së identifikimit.

Për sa i përket identifikimit të **J.D.** nga ana e M.K, Gjykata theksoi se ajo kishte dëgjuar dikën duke folur Serbisht në një dyqan në vitin 2010, *d.m.th.* 11 vjet pas ngjarjes dhe ka lidhur zërin që ajo dëgjoji me personin që kishte rrëmbyer V.K. Kur identifikimi i fotografisë është kryer pas kësaj ngjarje, nuk mund të përjashtohet që dëshmitari vetëm ka identifikuar personin që ajo ka parë në dyqan. Nuk ka siguri se kur fotografia e **J.D.** e përdorur në rreshtin fotografik është bërë, që ngre dyshime në identitetin real të kryerësit. Gjithashtu, përshkrimet e kryerësit i dhënë nga dëshmitarët nuk mbështesin një konkluzion që kryerësi është **J.D.**

Ajo që ka të bëjë me identifikimin e të Pandehurit **Dj. B.** nga ana e viktimës, Gjykata e Shkallës së Parë mori qëndrimin që besueshmëria e këtij identifikimi është penguar nga fakti që vetëm njëra fotografi e treguar viktimës i ngjante këtij të Pandehuri.

Gjykata e Shkallës së Parë konstatoi se asnjë dëshmi tjetër e vlerësuar gjatë shqyrtimit kryesor nuk ka hequr dyshimet që tregojnë nëse **J.D.** ishte personi që ka rrëmbyer V. K. apo nëse **J. D.** dhe **Dj. B.** janë kryerësit e dhunimit.

Për sa i përket akuzës së pronësisë së paautorizuar të nëntë fishekëve me kalibër prej 9 mm, të gjetur në shtëpinë e **J.D.**, Trupi Gjykses konstatoi se fishekët ishin të të Pandehurit, dhe në fakt ato ishin në posedimin e tij. Megjithatë, Gjykata nuk ka konstatuar që posedimi i këtyre fishekëve ishte i paautorizuar, sepse J.D. punonte si një o.p. dhe se atij i lejohej që të mbante armën e tij të shërbimit për 24 orë në ditë. Nuk ka prova që tregojnë se fishekët e konfiskuar nuk i përkisnin armës së tij zyrtare.

Në lidhje me akuzën e pronësisë së paautorizuar të një arme automatike e llojit M-70 AB2, e konfiskuar nga shtëpia e të Pandehurit Dj.B. Trupi Gjykses konstatoi se arma ishte në fakt në posedim të të Pandehurit dhe deklarata e të Pandehurit, ku deklaroi se nuk dinte gjë për armën, nuk është i besueshëm.

II. Parashtrësats e palëve

1. Ankesat e Prokurorëve

Më 31 Tetor 2013, Prokurorët e PSRK-së dorëzuan një Ankesë të Përbashkët duke propozuar që aktgjykimi i Gjykatës së Shkallës së Parë të ndryshohet ku **J.D.** dhe **Dj.B.** të dënohen për veprën penale të Krimin të Luftës kundër Popullatës Civile, ose përndryshe që të dërgoj lëndën për rigjykim tek Gjykata e Shkallës së Parë. Ankuesit pohojnë se Trupi Gjykses ka konstatuar gjendjen faktike në mënyrë jo të plotë dhe të gabuar, dhe se Aktgjykimi i Sfiduar është arritur duke shkelur esencialisht dispozitat e procedurës penale.

Prokurorët argumentojnë se Gjykata Themelore në mënyrë të gabuar nuk ka përcaktuar drejtë se viktima ishte dhunuar nga të Pandehurit. Dyshimet për identitetin e kryerësit janë krijuar vetëm në mënyrë artificiale dhe të pajustificueshme nga ana e Trupit Gjykses. Vlerësimi nga Trupi Gjykses i rezultateve të rreshtit fotografik është i gabuar dhe i pajustificueshëm. Trupi Gjykses gjithashtu shpjegoi kriterin për të përmbushur këto standarde në organizimin e rreshtin fotografik, të cilat nuk kërkohen nga ligji i procedurës penale të Kosovës, dhe i bënë të paqëndrueshme referencat për të studiuar psikologjinë e dëshmitarit, pa iu referuar në ndonjë burim konkret për këtë. Prokurorët janë të mendimit se nëse dëshmitarët ishin në gjendje të njohin kryerësin pa hezitim nga rreshti fotografik, jo vetëm pas një periudhe të shkurtë pas ngjarjes por edhe pas 13 vjetëve, kjo rrit besueshmërinë e kësaj njohje në mënyrë të konsiderueshme. Ka prova të forta dhe vërtetuese që **J.D.** dhe **Dj.B.** kanë kryer krimin e luftës që janë të akuzuar. Prokurorët gjithashtu paraqesin se prova të reja materiale vërtetuese në formën e raporteve Verifikuese të Misionit OSBE në Kosovë të cilat dëmtojnë deklaratën e **J.D.** që nuk ka qenë në fshatin ku viktima banonte afër kohës së kryerjes së veprës, d.m.th. në Prill 1999.

Ankuesit gjithashtu pohojnë se Trupi Gjykses ka shkelur thelbësisht dispozitat e procedurës penale duke kërkuar kritere plotësuese të procedurës së rreshtimit fotografik, që nuk janë të përcaktuara në Nenin 255 të KPPK-së (tani Neni 120 të KPP-së). Në këtë mënyrë Trupi Gjykses gabimisht e injoron prokurorinë që fotografia e të dyshurit duhej t'i kishte ngjarë pamjes së tij në kohën e veprës penale, dhe fotografitë referencë duhej t'i ngjanin përshkrimin të bërë nga

dëshmitari për kryerësin po ashtu; që fotografitë duheshin të prezantoheshin një nga një; dhe se personi që kryente procedurën nuk duhej të njihete se kush ishte i dyshuari.

Ankuesit janë të mendimit se Aktgjykimi i Sfiduar nuk është i nënshkruar nga personat e përcaktuar në KPP. Zyrtari ligjor i EULEX-it që ka nënshkruar Aktgjykimin në cilësinë e bashkëpunëtorit, nuk mund të konsiderohet si një procesmbajtës, sepse ajo në fakt nuk ka mbajtur procesverbalin e seancave të shqyrtimit kryesor. Gjithashtu, Trupi Gjykyes ka shtrembëruar shënimet e shqyrtimit kryesor në Aktgjykim duke mohuar apo keqprezantuar faktet që janë shënuar gjatë seancës.

Më 20 Shkurt 2014, Prokurori paraqiti prova plotësuese tek Gjykata Themelore e Mitrovicës, 3 kopje të një CD-je që përmbante deklaratat e mbledhura nga OSBE, që demonstronte se anëtarët e njësisë policore rezervë të D. kanë qenë të pranishëm në D. S. e Poshtëm gjatë periudhës që viktima është rrëmbyer dhe dhunuar. Ajo pohon se kjo provë zhvlerëson tregimin e D. në lidhje me vendndodhjen e njësisë së tij në Prill 1999. Provat e reja të propozuara nuk mund të prezantoheshin më herët ashtu siç është shpjeguar tashmë në Ankesë të Prokurorit.

2. Përgjigjet mbi Ankesën e Prokurorëve

Avokati Mbrojtës i të Pandehurit J. D. dorëzoi një përgjigje mbi Ankesën, që mbanë datën 15 Nëntor 2013, duke propozuar që të refuzoj Ankesën e Prokurorit si të pabazuar dhe të confirmoj Aktgjykimin e Sfiduar të Gjykatës Themelore në pjesën që ka të bëjë me të Pandehurin J. D.

Ai kundërshton Ankesën duke theksuar se në kundërshtim me atë që është shkruar në ankesën e Prokurorisë, identifikimi i J. D. dhe të gjithë dëshmitarët e prokurorisë kanë qenë shumë të pasigurtë dhe kundërthënës, me plot kundërshtime, duke dhënë analizë të hollsisë të këtyre deklaratave në parashtrësën e tij. Avokati Mbrojtës po ashtu thekson se identifikimi i J. D. përmes rreshtit fotografik është plotësisht i papranueshëm dhe konkludon se Gjykata Themelore kishte të drejtë kur konstatoi se identifikimi i J. D. ishte i pabesueshëm.

Në lidhje me shkeljet esenciale të procedurës penale, Avokati Mbrojtës argumenton se pohimet e Prokurorisë për këtë janë arbitrare dhe jo të drejta. Edhe nëse kishte disa shkelje të procedurës, ato kanë qenë vetëm relative, dhe jo esenciale, dhe pa dyshim jo aq sa që do të bënte aktgjykimin të paplotë. Më tej, Avokati Mbrojtës pohon se plotësimet në ankesë, raporti i OSBE-së tregon vetëm se Prokurori nuk ka ndonjë lloj prove kundër J. D.

Avokati Mbrojtës i të Pandehurit D. B., paraqiti një përgjigje të datës 15 Nëntor 2013, duke propozuar që të refuzoj si të pabazuar Ankesën e Prokurorit në pjesën që ka të bëjë me D. B., dhe të vërtetoj Aktgjykimin e Gjykatës së Shkallës së Parë.

Ai pohon se Ankesa e Prokurorit nuk respekton standardin themelor juridik që një dënim kërkon prova, të cilat vërtetojnë përtej dyshimit të arsyeshëm se i akuzuari ka kryer veprën penale.

Çështja kryesore në këtë lëndë ishte besueshmëria e identifikimit dhe gjykata e shkallës së parë në Aktgjykimin e Sfiduar ka dhënë arsye të qarta dhe të forta se pse identifikimi nuk ishte i qëndrueshëm në lëndën e D. B. Ai argumenton se Prokuroria nuk merret me kundërshtimet në

deklaratat e viktimës sepse nuk i përshtatet prokurorisë, dhe kjo është se pse në ankesë – përsëri – Prokurori pohon vetëm se viktima pa hezitim ka përshkruar B. Ai më tej i referohet fjalës së tij përfundimtare dhe diskuton paqëndrueshmërinë e përshkrimit të D. B. nga ana e viktimës dhe dëshmitarve.

3. Ankesa e Avokati Mbrojtës në emër të të Pandehurit D. B.

Avokati Mbrojtës paraqiti një Ankesë në emër të të Pandehurit D. B. që mbanë datën 29 Tetor 2013, duke propozuar që akuzat kundër klientit të tij të refuzohen për shkak të hyrjes në fuqi të Ligjit të Amnistisë. Ankuesi pohon se sipas Neneve 2.1 dhe 3 të Ligjit mbi Amnistinë/Ligji me Nr. 04/L-209, vepra penale e pretenduar e D.B. përfshihet nga amnistia. Prandaj procedurat penale kundër klientit të tij duhet që të pushohen. Shpenzimet e procedurave penale në lidhje me D. B. duhen që të mbulohen nga fondet publike.

4. Mendimi i Prokurorit të Apelit

Prokurori Publike i Apelit i kërkon Gjykatës së Apelit që të miratoj ankesën e Prokurorëve Special dhe të ndryshoj Aktgjykimin e Sfiduar siç është propozuar nga ata, ose të anuloj atë pjesë të Aktgjyimit dhe të kthej lëndën për rigjykim. Ai më tej propozon që të refuzoj Ankesën e Avokati Mbrojtës në emër të të Pandehurit D. B., përveç të asaj në lidhje me dënimin që duhet të anulohet duke u mbështetur në Ligjin mbi Amnistinë. Arma dhe fishekët e sekuistruar duhen që të konfiskohen.

Prokurori i Apelit pajtohet me arsyetimin e dhënë në ankesë nga ana e Prokurorëve Special në lidhje me vërtetimin e gabuar të gjendjes faktike. Ai mendon se identifikimi i të pandehurve J. D. dhe i D. B. është kryer në mënyrë të besueshme dhe në pajtim me rregulloret në fuqi në atë kohë. Konstatimet e Gjykatës në aktgjykim nuk janë të justifikueshme në këtë aspekt.

Prokurori i Apelit po ashtu pajtohet me arsyetimin e Prokurorëve Special që interpretimi i gabuar i procedurës së identifikimit është një shkelje esenciale e procedurës penale; megjithatë, problematika me procesmbajtësin është një shkelje formale, dhe jo substanciale.

Ai pjesërisht pajtohet me ankesën e Avokatit Mbrojtës të të Pandehurit B. që Ligji mbi Amnistinë – që ka hyrë në fuqi pasi që aktgjykimi i shkallës së parë ishte shqiptuar- duhet të aplikohet në lidhje me akuzën e armës (Pika 2). Pohimi i Avokatit Mbrojtës që provat në lidhje me këtë akuzë nuk janë vlerëuar në mënyrë të duhur nga ana e gjykatës, nuk gëzon ndonjë meritë.

Në lidhje me kërkesën për të pranuar prova plotësuese, Prokurori i Apelit paraqet një kërkesë ku i kërkon Gjykatës së Apelit të miratoj parashtresën e Prokurorit.

III. Konstatimet e Gjykatës së Apelit

1. Ligji Procedural i zbatueshëm

16. Ligji Procedural i aplikueshëm në këtë lëndë penale respektive është Kodi i ri i Procedurës Penale të Kosovës (KPP-ja), që ka hyrë në fuqi më 1 Janar 2013 sipas Nenit të saj 549.

2. Të gjeturat mbi meritat

2.1. E përgjithshme

Gjykata e Apelit mbanë qëndrimin se çështjet e ngritura në ankesa meritojnë një vëmendje të hollsishtme. Megjithatë, para se të filloj për të elaboruar mbi meritat e ankesës, parashtresa e Prokurorit Special e datës 20 Shkurt 2014, ku është kërkuar që provat plotësuese të pranohen nga Gjykata e Apelit, duhet të shqyrtohet. Prandaj, Prokurori i referohet paragrafit 18 të Ankesës së Prokurorëve, ku janë cekur provat e reja të propozuara, por gjithashtu theksoi se akoma nuk është marrë përgjigje në kohën e dorëzimit të Ankesës, mbi kërkesën për ndihmë ndërkombëtare juridike nga GJNKJ-ja, për të siguruar formalisht këto deklarata.

Parashtresa e Prokurorit Special duhet të refuzohet për arsyet si në vijim. Sipas Nenit 382 (3) të KPP-së, prova të reja mund të prezantohen në ankesë, por ankuese duhet që jap arsye se pse ato nuk janë prezantuar më parë. Prokurorët në fakt kanë shpjeguar në paragrafin 17 të Ankesës se provat janë zbuluar nga Prokuroria vetëm pas lëshimit të Aktgjykimit në këtë lëndë. Gjykata e Apelit konstaton këtë shpjegim si jo të përshtatshëm. Provat mund të merren si të reja dhe mund të prezantohen edhe pas fillimit të gjykimit, nëse ekzistojnë arsye objektive se pse këto prova nuk mund të kishin qenë zbuluar më herët nga ana e Prokurorisë. Kjo mund të ketë ndodhur, p.sh. nëse një dokument i ri është gjetur, që ka rëndësi tek rasti, por ekzistenca e përmbajtjes të së cilit nuk është zbuluar më parë; apo nëse del ndonjë dëshmitar i ri, që nuk mund të jetë pritur në mënyrë të arsyeshme të identifikohet më përpara nga Prokuroria. Megjithatë, ky nuk është një rast i tillë, kur Prokuroria vetëm nuk ka marrë në konsideratë provat ekzistuese dhe të disponueshme. Misioni i Verifikimit në Kosovë (MVK-ja) ka operuar në vitin 1999, dhe raporti i saj është botuar tashmë në Nëntor 1999, siç është referuar tashmë nga vetë Ankuesit. Nuk mund të thuhet se informacioni në këto raporte publike të disponueshme, mund të jetë një informacion i ri që është zbuluar nga ana e Prokurorisë vetëm në vitin 2013. Prandaj, parashtresa është e vonuar. Provat e reja të propozuara, gjithashtu do të ishin të papranueshme, sepse nuk i përmbushin kriteret e përcaktuara nga KPP-ja për deklaratat e dëshmitarit. Fragmentet e propozuara të deklaratave janë marrë nga persona të panjohur dhe ato nuk janë shënuar në një mënyrë të pranueshme sipas normave të aplikueshme procedurale në kohën kur janë marrë këto deklarata. Deklaratat janë dhënë nga persona pa ndonjë pozitë procedurale në procedurat në vazhdim dhe kështu që ato nuk i plotësojnë kushtet e deklaratave të dëshmitarit siç përcaktohen në Nenit 123 dhe 261 të KPP-së, apo të normave respektive të LPP, RSFJ-së, që ka qenë në fuqi në kohën kur janë mbledhur deklaratat.

2.2 Amnistia

Gjykata e Apelit pajtohet me Ankesën e Avokatit Mbrojtës të të Pandehurit D.B. se sipas Ligjit mbi Amnistinë Nr. 04/L0-209 (Ligji mbi Amnistisë) akuza e D. B. pas kryerjes së veprës penale veprën penale sipas Nenit 328 (1) të KPK-së duhet të hedhet poshtë si dhe të përfundohet procedura penale. Ligji mbi Amnistinë është shpallur nga Presidentja e Republikës së Kosovës

më 18 Shtator 2013 dhe është bërë publik në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës Nr. 39 më 19 Shtator 2013. Kështu që ligji hyri në fuqi më 4 Tetor 2013. Në pajtim me Nenin 2(1) të Ligjit mbi Amnistinë të gjithë kryerësit e veprave të renditur në Nenin 3 të këtij Ligji për veprat që janë kryer para 20 Qershorit 2013 duhet të garantohen përjashtim i plotë nga çfarëdo ndjekje penale ose nga ekzekutim i dënimit për vepra të tilla, në pajtim me kushtet e Nenit 3 të këtij ligji. Sipas Nenit 3, (1.2.5) , gjithashtu vepra penale për mbajtje në kontroll, posedim, pronësi të armëve në kundërshtim me Nenin 328 (2) të KPK-së (tani Neni 374 i KPRK-së), bie nën fushën e amnistisë. Për shkak se D. B. ka kryer veprën penale të armë mbajtjes pa leje para datës së paraparë në Nenin 2 (1) të Ligjit mbi Amnistinë, ai duhet të përjashtohet nga ndjekja penale për sa i përket këtij krimi.

Për arsyet si më lartë si dhe duke u bazuar në Nenin 363 (1.3) të KPK-së Gjykata e Apelit hedhë poshtë veprën penale të mbajtjes në kontroll, posedim, pronësi të armëve në kundërshtim me Nenin 328 (2) të KPK-së kundër D.Bojkoviqit.

2.3 Vërtetimi i Gabuar i Fakteve

Gjykata e Shkallës së Parë, konstatoi shkurtimisht se viktima V. K. ishte vizituar më 13 Prill 1999 në vendbanimin e saj, në S., ku ajo jetonte me familjen e saj dhe ku, shumë refugjatë ishin duke qëndruar, nga disa burra të veshur me uniforma, të cilët i urdhëronin refugjatët të largoheshin. Në mbrëmjen e së nesërme, njeri nga po të njëjtit njerëz, i veshur me uniform dhe duke mbajtur armë, u kthye aty dhe e mori atë kudër vullnetit të saj, nën kërcënim, dhe e dërgoi atë me veturë në rrethinën e fshatit B.M., ku e dhunoi atë në vagjinë, gojë dhe anus, brenda në veturë. Më vonë, të njëjtën ditë, ajo u dërgua nga disa persona në fshatin B.M., ku një burrë tjetër e mori atë dhe e dërgoi në një shtëpi të papërfunduar dhe nën kërcënim të revoles e dhunoi atë në vagjinë dhe nga mbrapa. Pas këtyre ngjarjeve, të dy burrat e përmendur e kthyen atë në shtëpi. Kjo situatë faktike ishte vërtetuar nga Gjykata e Shkallës së parë, duke u bazuar në provat e ekzaminuara të përshkruara në aktgjykim dhe nuk ishte sfiduar nga asnjëra nga ankesat. Gjykata e Apelit pajtohet me këto konstatime dhe me vërtetimin e situatës faktike të përshkruar në më shumë detaje në paragrafët 28 deri 32 të Aktgjykimit të Sfiduar.

Gjykata e Shkallës së parë, sidoqoftë, nuk e kishte konstatuar si të vërtetuar se faktet e përshkruara më lart ishin kryer nga të Pandehurit siç ishin akuzuar në aktakuzë. Pas një analize të zgjeruar u vërtetua se protokollat e identifikimit të fotografive të të Pandehurve nga ana e viktimës dhe disa dëshmitarëve nuk janë prova të besueshme dhe nuk mund të provojnë përfshirjen e tyre në dhunimin e V.K. Në sytë e Trupit Gjykues besueshmëria e këtyre provave zvogëlohet nga shumë faktorë: 1) nuk ka prova se si është bërë ky identifikim të fotografive me rreshtim në Tetor 1999; 2) fotokopjet e fotografive të zgjedhura nga viktima në rreshtimin e parë të fotografive përshkruan një person që nuk i ngjan të Pandehurit J.D; 3) Fakti se viktimës tashmë i janë treguar fotografi e J. D. më 1999, kishte kontaminuar mendjen e saj kështu që

rezultatet e cilit do identifikimi të mëtutjeshëm do të ishin me besueshmëri të reduktuar. 4) procedurat e identifikimit të kryera më 2010 - 2012 janë te besueshmërisë së reduktuar për shkak të faktit se kishte kaluar kohe e gjatë qysh se kane ndodhur ato ngjarje të cilat janë nën hetime dhe kështu kujtimet e dëshmitarëve janë bërë të paqarta dhe dhe të shtremberuara; 5) viktima ka pasur rastin të diskutoj detajet e identitetit të të Pandehurit J. D. me dëshmitarët, që e bënë identifikimin e mëvonshëm nga këta dëshmitarë të pabesueshëm; 6) besueshmëria e identifikimit të D. B. është së tepërmi e reduktuar nga fakti se asnjëri nga individët e paraqitur në fotografi nuk i ngjajnë në D.B. - ai ishte i vetmi person i vjetër në fotografi; 7) procedura e identifikimit në fjalë ishte e pabesueshme për shkak të disa mangësive procedurale.

Gjykata e Apelit nuk është e kenaqur me këto konkludime. Provat e parashtruara tek Gjykata e shkallës së parë janë ri vlerësuar me kujdes nga Gjykata e Apelit dhe janë gjetur të mjaftueshme të konkludohet përtej dyshimit të arsyeshem se të pandehurit janë fajtor siç edhe akuzohen.

Në lidhje me procesin e rreshtimit të fotografive të bërë më 1999 nga hetuesi i policisë Sh.K. Gjykata e Apelit pajtohet me Prokurorët se konkludimet e gjykatës së shkallës së parë janë të papajtueshme në mes vete. Në anën tjetër Trupi Gjykues ngrit dyshimet në paanëshmërinë e Sh. K. duke konkluduar se Sh. K. në atë kohë veq se ishte duke dyshuar në mënyrë specifike tek J. D. për dhunimin e V.K dhe kështu që për zgjedhja në mes fotografive ka mundur të ketë ndikuar. Në anën tjetër Gjykata pohon se personi i paraqitur në fotografi dhe i përzgjedhur nga viktima, nuk përmban ndonjë ngjashmëri të dalluar të J. D. Këto dy konkludime janë kontradiktore. Nëse personi në ato dy fotografi është J. D.- siç edhe duket të jete pajtuar Gjykata e Shkallës së Parë dhe i pandehuri nuk e ka kundërshtuar- atëherë fakti se dëshmitari e identifikoj personin e njejtë shumë vite më vonë në një fotografi shume më ndryshe dhe bile jo të ngjashme, nënkupton se ajo ishte shumë e bindur për identitetin e kryerësit dhe nuk ka mundur të jetë e influencuar nga asnjë referim i bërë asaj në vitin 1999. Gjykata e Apelit pajtohet sidoqoftë se identifikimi i parë është problematik, sespe nuk ka shënime për fotografitë të cilat iu desht viktimës që t'i përzgjedh dhe se si në fakt është bërë identifikimi. Kështu që, vetëm identifikimi i J.D. në atë rast nuk do të mjaftonte që të hiqet çdo dyshim mbi identitetin e kryerësit. Konkludimet e Gjykatës Themelore në këtë çështje janë të vlefshme dhe Gjykata e Apelit pajtohet me to.

Sidoqoftë, duhet të kihet parasysh se viktima dhe disa dëshmitarë të tjerë e kanë njohur J. D. në raste të më vonshme. Gjykata e Apelit nuk pajtohet në këtë çështje me pikëveshtrimin e kufizuar të gjykatës së shkallës së parë se procesi i identifikimit mundet të behet në mënyrë të besueshme vetëm një herë. Besueshmëria e identifikimit mund të zvogëlohet nëse të njejtat fotografi do të ishin treguar personit të njejtë disa herë brenda një periudhe të shkurtë kohore- jo më shume se disa javë apo muaj në mes tyre. Kjo nuk qendron këtu, kur kompleti i fotografive nuk është i njejtë dhe se koha në mes të procedurës së identifikimit është me vite (më tepër se 12 vite në këtë rast). Siç edhe e ka bërë me dije vet gjykata e shkallës së parë, memoria e njeriut turbullon apo shtrembëron detajet me kalimin e kohës. Kjo, me siguri nënkupton se do të ishte vështire që një person të ndikohet nga një rast i vetëm i mëhershëm i shikimit të një fotografie të një personi të huaj për një peridhë të shkurtë kohore. Duke e marrë parasysh se viktima si dhe dëshmitarët

ishin në gjendje ta identifikojnë J.D. pa hezitim, edhe pas kalimit të sa e sa viteve, në mënyrë të konsiderueshme e rritë kredibilitetin e këtij identifikimi.

Gjykata e Apelit gjithashtu nuk pajtohet me dyshimet e ngritura nga Trupi Gjykses në lidhje me mundësinë se viktima dhe dëshmitarët kishin diskutuar identitetin e kryesit. Ky shqetësim do të ishte i rëndësishëm vetëm në një situatë, kur kryesi mund të shikohej vizualisht nga dëshmitarët ose kur personi do të kishte ndonjë shenjë dalluese (si p.sh. shenjë të dukshme në lëkurë) që do t'a bënte të lehtë që dikush të bindej me fotografinë e "vërtetë" të kryesit. J.D. nuk ka ndonjë shenjë të dallueshme e as që ka levizur në rrethin e viktimës apo dëshmitarëve para ose pasi që ka kryer krimin. Dy rastet e vetme kur personat që e kanë identifikuar atë gjatë procedurës, e kishin takuar J. D. ishin më 13 dhe 14 Prill 1999 , e kjo është një lidhje e direkte me veprën. Në anën tjetër duke e përjashtuar identifikimin e referuar që kishte ndodhur më 1999, i Pandehuri ishte identifikuar nga dëshmitarët para se të identifikohet nga viktima. M. K. dhe I. G. i kanë identifikuar atë më 26 Prill 2012, N. K. më 16 Maj 2012 si dhe H. K. më 21 Maj 2012, përderisa V. K.- viktima, ka bërë identifikimin përmes fotografive tek më 17 Korrik 2012. Kështu që për mendimin e Gjykatës së Apelit nuk mund të thuhet se dëshmitarët ishin ndikuar nga identifikimi i bërë nga ana e viktimës, sepse deri më 17 Korrik 2012 ajo e kishte identifikuar të pandehurin një herë përmes fotografive jo të ngjajshme (ato të identifikuar më 1999), plotësisht tjera nga ato që i u treguan dëshmitarëve shumë vite më vonë. Pra, pretendimet se viktima dhe dëshmitarët janë pajtuar tek më vonë mbi identitetin e të Pandehurit, në fakt përjashtohen për mendimin e Gjykatës së Apelit.

Ajo çfarë shqetëson kritikën e Trupit Gjykses se personi i paraqitur viktimës në fotografi së bashku me fotografinë e D. B. , nuk ishin mjaftueshëm të ngjashëm për këtë të Pandehur, Gjykata e Apelit e pranon se kjo, deri diku do të mund të zvogëlonte besueshmërinë e identifikimit. Në një situatë të tillë është sidomos vendimtare që individi që e identifikon dikë ka dhënë përshkrimin e personit të identifikuar më parë para se ta përzgjedhë fotografinë. V. K. në të vërtetë e ka përshkruar të pandehurin, duke thënë në mes të tjerash se ai ishte një person i moqëm dhe si karakteristikë specifike personale se ai çalonte. Që të dy këto karakteristika aplikohen tek D. B., siç edhe se Trupi Gjykses nuk kishte telashe që këtë ta konstatoj. Nuk ka asnjë shpjegim logjik, se pse V. K. do të përzgjedhte fotografinë e D. B. nga fotot e tjera , vetëm se ai ishte personi i vetëm i vjetër që i shte prezantuar atij. Ka shumë pak gjasa se ajo do ta përzgjedhte fotografinë duke u bazuar vetëm në këtë tipar dhe që më vonë të ketë insistuar në personin që ajo në fakt kurrë në jetë nuk e kishte parë. Në lidhje me këtë, është shumë e rëndësishme që të vihet re, gjithashtu mbi faktin se kontakti në mes të D. B. dhe V.K kishte zgjatur për një kohë të caktuar dhe se ajo kishte rastin ta shikoj D. B. tërësisht. Kështu që Gjykata e Apelit pajtohet me atë se identifikimi i D. B. nga kompleti i rreshtimit të fotografive për sa i përket V.K është provë e besueshme.

Për sa i përket kritikave të gjykatës së shkallës së parë në lidhje me vet kryerjen e procedurës së identifikimit, Prokurorët kanë pohuar se Gjykata Themelore kishte krijuar një kriter shtesë për procedurën e identifikimit të personave kur krahasohet me Nenin 233 të Ligjit mbi Procedurën

Penale të Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë (LPP të RSFJ-së) dhe Nenit 255 KPRK-së. Gjykata Themelore tha se në mënyrë që të jetë e besueshme, identifikimi i personave gjatë rreshtimit të fotografive, duhet që në mes tjerash të përmbushë edhe këto kërkesa:

- a) Fotografija e të dyshuarit duhet të përngjajë me dukjen e këtij personi në kohën e kryerjes së veprës si dhe individët e tjerë të përdorur në përbëmjen e rreshtimit duhet të i ngjajnë përshkrimeve të bëra nga dëshmitari për kryersin.
- b) Fotografitë duhet të prezabtohen një nga një; dhe
- c) Personi që e kryen procedurën e identifikimit duhet të mos ketë dijeni mbi identitetin e të dyshuarit.

Gjykata e Apelit tërheq vëmendjen se rreshtimi i fotografive që është relevant për këtë çështje ishte bërë më 1999 dhe 2010-2012. Rregullat procedurale për këtë veprim hetues citoreshin në Nenin 233 të CPP të RSFJ-së si dhe respektivisht Nenin 255 të KPRK-së. Siç edhe tregon teksti i thjesht normave të referuara, asnjëra nga to nuk i referohet kriterëve që kërkohen nga Gjykata Themelore në Aktgjykimin e Kontestuar.

Në Komentarin e ligjit Jugosllav mbi procedurën penale ¹ sqarohet se para se të identifikohet dëshmitari duhet që së pari ta përshkruaj personin me sa më shumë detaje të mundshme (është sidomos me rëndësi të thuhet se, nëse ai apo ajo i njeh ata, disa karakteristika specifike), dhe pastaj të përfshijë këto përshkrime në procesverbal, dhe tek atëherë të behet identifikimi. Rregulla themelore e procesit të identifikimit është që të i prezantohet një numër i objekteve dhe personave tek dëshmitari, në mënyrë që të sigurohet një identifikim efikas, i cili mund të ketë vlerë procedurale. Është e domosdoshme të prezantohen së paku pesë persona apo objekte, përkrah atij që është objekt i identifikimit, kështu që dëshmitari duhet me doemos të kryej identifikimin. Nëse behet identifikimi i një personi, atëherë personat tjerë duhet që për afërsisht të ngjajnë në personin që duhet të identifikohet; është e domosdoshme që ata të kenë gjatësi të njëjtë, ngjyrë floku të njëjtë (nëse i pandehuri ka flokë të zeza, atëherë personat biond apo ata pa flokë nuk mund të jenë pjesë e procesit të identifikimit etj), dhe se ata të jenë të veshur për afërsisht njëjtë, etj. Teksti i Nenit 255 të KPRK-së thjesht qon drejt të njëjtave konkludime me përjashtim se Neni 255 (3) ka edhe një kërkesë shtesë: obligimi që të udhëzohet dëshmitari se ai apo ajo nuk është nën çfarëdo obligimi që të përzgjedhin një objekt apo fotografi, dhe se është po aq me rëndësi që ai apo ajo nuk njeh personin, objektin apo fotografinë siç edhe është po aq e rëndësishme të thotë që i njeh.

Para se të identifikonin kryesit, viktimat si dhe dëshmitarët tjerë kanë dhënë deklarata. Fakti që këto përshkrime nuk janë pjesë të protokollit të procedurës së identifikimit por janë të përfshira në protokollin e intervistës nuk mund të konstatohet se janë shkelje e normave të procesit penal.

---

¹ Shih Komentaret e Neneve të Ligjit të Procedurës Penale të Jugosllavisë. Libri III. 1998, edicioni i 3te, Gazeta Zyrtare e RSFJ-së, Beograd, Koment mbi Nenin 233 nga Branko Pertiq.

Është e vërtetë që kushti i përcaktuar nga neni 255 (3) i KPPK-së nuk është plotësuar në asnjërin prej identifikimeve në fjalë. Megjithatë, Gjykata e Apelit konstaton se kjo shkelje procedurale nuk është e një natyre të tillë, që në mënyrë automatike të shndërronte rezultatin e identifikimeve të pavlefshëm dhe të pabesueshëm. Në rastin në fjalë, nuk ekzistojnë rrethana që do ta shndërronin këtë shkelje në një shkelje të rëndë duke vënë në dyshim rezultatet e procedurës së identifikimit.

Prandaj, Gjykata e Apelit pajtohet me vlerësimin e ngritur në Ankesën e Prokurorit dhe konsideron që në të vërtetë Gjykata Themelore ka shkelur normat e procedurës penale duke kërkuar respektimin e procedurës së identifikimit me foto me kritere që nuk parashihen në rregulloret procedurale relevante në kohën e zhvillimit të këtyre veprimeve hetimore.

Bazuar në shqyrtimet e mësipërme, Gjykata e Apelit konsideron që identifikimi i J. D. nga viktima V. K. dhe dëshmitarët H. K, N. K, M. K, dhe I. G. dhe identifikimi i D. B. nga viktima V. K janë dëshmi të besueshme.

Gjykata e shkallës së parë, përveç mospranimin të validitetit dhe mjaftueshmërisë së identifikimit përmes paraqitjes së fotove, vuri në pah dhe theksoi një varg të mospërputhshmërive dhe kundërthënive të gjetura në dëshmi të tjera duke e sjellë atë në dyshim të madh sa i përket identitetit të kryesve. Por Gjykata e Apelit është e një mendimi të ndryshëm. Identifikimet e kryesve janë vërtetuar nga dëshmi të rëndësishme indirekte. Në mesin e tyre janë deklaratat e dhëna nga dëshmitarët H. K, N. K, M. K. dhe I. G. dhe po ashtu edhe deklaratat e dhëna nga viktim; dokumentacioni për një lëndim të vjetër në dorën e djathtë të J. D; fakti që D. B. me të vërtetë çalon siq është theksuar nga viktima; dhe që D. B. në të vërtetë e kupton dhe e flet shqipen. Gjykata e Apelit po ashtu thekson faktin e vërtetuar nga gjykata e shkallës së parë që J. D. në kohën e ngjarjeve në këtë hetim ka qenë i stacionuar në afëri të vendbanimit të viktimës. Identifikimi i suksesshëm i të dy të pandehurve së bashku me dëshmitë vërtetuese nuk lë dyshim të bazuar që J. D. dhe D. B. kanë pasur marrëdhënie seksuale me viktimën V. K. më 14 qershor 1999.

Gjykata e Apelit tash do të shqyrtojë të gjitha dëshmitë tjera dhe të merret me dyshimet e ngritura nga gjykata e shkallës së parë për të përfunduar që veprat penale janë kryer nga të pandehurit.

Dëshmi rrethimore apo indirekte mund të cilësohen si dëshmi që provojnë një fakt apo një varg faktesh nga të cilat faktet në pyetje mund të vërtetohen përmes deduksionit. Pranueshmëria e dëshmimeve indirekte si mjet valid për të vërtetuar situatën faktike përtej dyshimit të bazuar nuk është e diskutueshme në saje të parimit të vlerësimit të lirë të dëshmimeve. Shkalla e sigurisë që jepet me këtë lloj të dëshmisë nuk është më e vogël se ajo që rezulton nga dëshmitë direkte sikurse dëshmia e dëshmitarit, në të cilën çështja vitale e kredibilitetit duhet të vlerësohet po ashtu duke u bazuar në kritere subjektive. Dëshmitë indirekte do të jenë të pranueshme si mjet për të provuar një fakt përtej çdo dyshimi të arsyeshëm kur plotësohen këto kritere: (1) duhet të ketë një shumësi të rrethanave nga e cilat nxirret deduksioni, (2) rrethanat duhet të mbështeten në dëshmi direkte, (3) rrethat duhet të ndërlihen drejtpërdrejt me faktin që është nën demonstrim, (4) nuk guxon të ekzistojë rrethanë po aq e fuqishme

që e mohon vërtetësinë e faktit të supozuar, (5) arsyetimi për deduksionin duhet të jetë racional dhe të mbështetet në rregullat e logjikës, përvojës dhe arsyes së shëndoshë.

Në rastin në shqyrtim, Gjykata e Apelit konstaton që ka dëshmi direkte të mbështetura dhe vërtetuara nga dëshmi indirekte dhe rrethanore të mjaftueshme për të përfunduar përtej dyshimit të bazuar që të pandehurin ishin kryesit e veprave penale. Ato janë si në vijim:

Në lidhje me fajësinë e të pandehurin D.

Aspekti i parë i rëndësishëm për ta ndriçuar është që i Pandehuri është parë nga shumë persona dhe për të periudhë të konsiderueshme kohore. Ky nuk ka qenë rast i një ngjarjeje që ka zgjatur disa sekonda dhe që është parë vetëm nga viktimia. Në mbrëmjen e 14 prillit 1999 burri në uniformë që e rrëmbeu viktimën nga shtëpia e familjes së saj është parë nga katër persona të tjerë përveç asaj: M. K, H. K, M. K. dhe I. G. Dhe, duke pasur parasysh që ngjarjet e përshkruara nga këta dëshmitarë, është e qartë që prania e tij aty ka zgjatur disa minuta dhe ka lëvizur andaj pari në mënyrë që ia ka lejuar atij të shihej duke u sorollatur. Edhe pse viktimia dhe familja e saj me siguri me siguri ishin në situatë të vështirë, duke u frikësuar se çka do të ndodhte, Paneli i Gjykatës së Apelit vë në pah njëkohësisht që është e arsyeshme dhe logjike të përfundohet se ata kanë qenë të vëmendshëm ndaj lëvizjeve të personit që ka paraqitur rrezik për ata.

Në anën tjetër, Gjykata e Apelit është e bindur nga dëshmitë se i Pandehuri po ashtu ka qenë i pranishëm në skenë në ditën e mëparshme. Jo vetëm sepse viktimia e ka deklaruar këtë qart por sepse ky është konkluzioni i vetëm logjik dhe i shëndosh. Nuk do të ishte normale që personi që e ka rrëmbyer viktimën të shkonte të shtëpinë e familjes së saj vetëm nëse nuk e ka ditur se çka po e priste atje. Gjatë një konflikti të armatosur ky lloj i veprimeve zakonisht kryhet nga një grup i personave të armatosur. Më 13 prill një grup i burrave në uniformë shkuan te shtëpia e viktimës për të urdhëruar tërheqjen e disa njerëzve që po kërkonin strehim aty dhe nuk mund të jetë koincidence prania e një burri në uniformë në vendin e njëjtën ditën e nesërme. Kjo prani për dy ditë me radhë e forcon besueshmërinë e dëshimeve, sepse kryesi jo vetëm që është parë për një periudhë të konsiderueshme kohe, nga shumë persona, por ai është parë aty dy herë.

Këto rrethana janë të rëndësishme për ta konsideruar të besueshëm identifikimin që e bënë viktimia dhe elementët tjerë të familjes më vonë. Ata patën mundësinë të shikojnë me kujdes personin dhe nuk ka gjasa që të gjitha ata që do të gabonin në identifikimin dhe drejtimin e gishtit tek i njëjti i dyshimtë. Po të ishin gabuar ata, me siguri ata do të kishin identifikuar foto të ndryshme dhe jo në mënyrë koincidente personin e njëjtë në raste të ndryshme. Për më tepër, për arsye se Gjykata e Apelit është e bindur se nuk ka arsye për të dyshuar që identifikimi ka qenë i ndikuar ose është përgatitur. Siq u cek më herët, nuk është e arsyeshme të deklarohet që identifikimi i bërë nga viktimia në 1999 do të ndikonte në identifikimet e bëra shumë vite më vonë, sidomos kur merret parasysh që fotot kanë qenë të ndryshme. Përveç kësaj, është edhe një argument tjetër i fuqishëm që tregon se nuk ka arsye valide për

të supozuar që identifikimet kanë mundur të ndikohen nga viktima. Duke shikuar në sekuencën e identifikimit nga dëshmitarët (paragrafët 80 deri në 88 të aktgjykimit të atakuar), paneli vë në pah që përveç identifikimit që ka ndodhur në 1999, dëshmitarja M. K, I. G, N. K, dhe H. K. e kanë identifikuar foton e të Pandehurit para identifikimit të bërë nga viktima më 17 korrik 2012. Viktima, e cila në atë kohë të afërmit e saj e identifikuan të pandehurin, ishte i njohur vetëm në fotot e treguara në 1999, nuk ka pasur mundësi që të ndikojë tek ata. Po ta kishte bërë ajo këtë, ata kurrë nuk do të kishin drejtuar gishtin në foto ashtu siq kanë bërë sepse informatat dhënë atyre do t'i kishte qar ata në gabim.

Këto rrethana janë të rëndësishme për të atribuar besueshmëri në identifikimin se të dy viktimat dhe elementët e tjerë të familjes së saj e kanë bërë me vonë. Ato kishin shansin që t'i hidhnin një sy të mirë personit dhe nuk është e mundur që ato të gjithë do të ishin të gabuar në identifikimin duke treguar të njëjti i dyshuar. Në qoftë se ato ishin të gabuar, me siguri që do të kishin identifikuar fotografi të ndryshme dhe jo rastësisht personin e njëjtë për raste të ndryshme. Për më tepër, për shkak se Gjykata e Apelit është e bindur se nuk ka arsye për të dyshuar se identifikimi është ndikuar apo përgatitur. Siç u theksua më lart, nuk është e arsyeshme të thuhet se identifikimi i bërë nga viktima në vitin 1999 do të ndikojnë në identifikime të bëra kaq shumë vite më vonë, sidomos duke pasur parasysh se fotot ishin të ndryshme. Përveç kësaj, ka një tjetër argument të fortë që tregon se nuk ka asnjë arsye të vlefshme për të menduar se identifikimet mund të kenë qenë të ndikuara nga viktima. Duke parë në sekuencën e identifikimit nga ana e dëshmitarëve (paragrafët 80-88 të aktgjykimit të atakuar), kolegji vë në dukje që përveç identifikimit të bërë në vitin 1999, dëshmitarët M.K, I. G, N. K. dhe H. K. e kanë identifikuar foton e të pandehurit para identifikimit të bërë nga viktima më 17 korrik 2012. Viktima, e cila në kohën që të afërmit e saj e kanë identifikuar të pandehurin vetëm sa ishte e njohur me fotot e paraqitura në vitin 1999, nuk mund të ketë ndikuar në ato. Nëse ajo do të kishte bërë atë gjë ajo kurrë nuk do të tregonin fotot në menyren se si ato treguan, sepse informacioni i dhënë atyre do t'i kishte qar ato në gabim.

Është gjithashtu e rëndësishme të theksohet se nëna e viktimës, kur ajo është marrë në pyetje për herë të parë më 31 mars 2003, ka thënë se ajo do të mund ta njohte autorin e krimit në qoftë se asaj i tregohej një foto. Identifikimi ka ndodhur shumë vite më vonë gjatë gjykimit, por kjo lejon përfundimin se ajo ishte në dijeni të karakteristikave të kryerësit dhe se ja njohte mirë sytë atij. Nëse nëna e viktimës ishte e ndikuar lidhur me identitetin e të dyshuarit ajo do të kishte përshkruar atë menjëherë në polici në vitin 2003 në vend se të kishte deklaruar se ajo nuk ishte me të vërtetë në gjendje për të përshkruar atë, por ajo besonte se mund ta identifikojë atë me foto.

Së fundi, sa i përket besueshmërisë së shqetësimeve të identifikimit, paneli vëren më tej se dëshmitarja M. K. e ka parë të pandehurin në një dyqan në prill 2010 dhe vetëm dy vjet më vonë ajo e ka identifikuar atë me anë të një fotografie. Në qoftë se, sic e ka vlerësuar gjykata e shkallës së parë, duhet të ngrihen dyshime serioze kundër besueshmërisë së këtij identifikimi, që

do të mbetet e pashpjeguar një tjetër rastësi e pikasur. Si do dëshmitari të jetë i pari për të identifikuar saktësisht të njëjtin te dyshuar te identifikuar më vonë nga të tjerët? Argumenti se dëshmitari mund të ketë identifikuar të pandehurin pasi e pa atë në një dyqan dy vjet më parë do të ketë kuptim vetëm në qoftë se ai nuk ishte i njëjti person i identifikuar nga të gjithë dëshmitarët e tjerë që e panë atë në vendin e ngjarjes.

Përveç kemi dhe identifikimin e besueshëm bërë nga të gjithë dëshmitarët që mund të kanë parë autorin e krimit, që është një dëshmi e vlefshme direkte, Gjykata e Apelit konstaton se prova tjetër indirekte vërteton dhe mbështet dënimin e fajesise së tij po ashtu.

Stanovc, vendi ku viktima jetonte dhe prej nga u rrëmbye, është mjaft afër me B.M., vendin ku ajo ishte derguar me makine dhe jo shumë larg në C. vendin ku i pandehuri jetonte (duke kërkuar në hartë është e lehtë për të percaktuar një distancë më pak se 10 km). Gjykata e Apelit beson se kryerësi duhet të ketë qenë i njohur me atë zonë. Askush nuk do të shkojë në një vend të panjohur për të rrëmbyer dhe të përdhunojë një vajzë duke rrezikuar që të kapet perpos nese do te ishte i sigurtë se nuk do të vihej re. Ky përfundim është përforcuar nga fakti se autori i krimit shkoi në B.M. dhe hyri në një dyqan nga ku autori i dytë doli pak çaste më vonë. Pas përdhunimit të dytë ata të dy e voziten ate ne shtëpinë e saj. Kjo gjithashtu tregon se autori i parë dinte zonën dhe kryesin e dytë për shkak se çdo shpjegim tjetër do të ishte i pakuptimtë. Kjo provë indirekte tregon në drejtim të të pandehurit, pasi Gjykata e Shkallës së Parë ka percaktuar se ai ka jetuar në atë zone.

Referenca e bërë ndaj nje lëndimi në një nga gjymtyrët e sipërme të J. D. që është ngritur në një fazë të tillë të hershme - më 13 tetor 1999 - nuk mund të ketë qenë shpikur apo menduar. Si do te ishte viktima e vetëdijshme për këtë fakt dhe të bënte një lidhje me të pandehurit në vitin 1999 vetëm në qoftë se më shumë se dhjetë vjet më vonë ajo e identifikuar atë me fotografi dhe kjo nuk ishte edhe e dukshme? Jo as edhe kur ajo ka dhënë deklaratë në shqyrtimin kryesor që ajo mund të kishte parë shenjat e atij lëndimi. Por fakti është se i pandehuri ka një lëndim të përputhshem me përshkrimin e bërë nga ana e viktimës. Raporti i ekspertëve të lëndimit nuk përjashtoi shpjegimin e dhënë nga të pandehurit, por nuk më kishte përjashtuar mundësinë se lëndimi ka ndodhur në vitin 1999. Kjo është gjithashtu dëshmi shumë e rëndësishme indirekte që tregon në mënyrë të qartë për të pandehurit.

Posedimi i një makinë Zastava 101 nuk është relevant, pasi kjo ishte një makinë e zakonshme në atë kohë. Por edhe mos të ishte kaq thelbësore, rastësia është atje dhe nuk mund të injorohet si vërtetuese e provave rrethanore.

Kolegji i Apelit nuk mund të injorojë as ate që gjykata e shkallës së parë nuk e ka e besuar deklaratën e J. D. lidhur me se ku ishte ai në ditët kritike. Duke qenë e qartë se ai e njuh zonën, kjo nuk mund të jetë thjesht një gabim. Siç nuk mund të injorohet edhe se i pandehuri nuk e pranon në mënyrë të qartë se ai është personi ne fotot. Mohimi i asaj cka eshte e dukshme nuk është përsëri një rastësi.

Nuk ishte një referencë për një emër "Pero" që nuk është i lidhur me të pandehurin. Gjykata e Apelit nuk e konsideron këtë si një element mbi të cilin duhen ngritur dyshime kritike. Viktima deklaroi gjatë gjykimit se ajo nuk ishte e sigurt nëse ajo përmendi këtë emër me reference ndaj të pandehurit ose me reference për rastin ose dhe vendin.

Ka edhe disa kundërthënie në deklaratat e viktimës lidhur me përshkrimin e autorit të krimit, siç janë ato që lidhen me moshën e tij. Por ata nuk janë në detaje thelbësore dhe mund të shpjegohen lehtë nga mosha e saj e re dhe gjendja e saj. Kontradiktat në deklaratat janë normale, sidomos kur faktet kanë të bëjnë me shumë vite më parë. Në qoftë se çdo pjesë e provave është larguar jashtë kontekstit dhe është vlerësuar si të ishte e vetme, mund të gjeje gjithmonë mosperputhje apo kontradikta të zvogëlojë vlerën e saj. Por vlerësimi i fakteve duhet të marrë parasysh dëshminë në tërësi dhe jo të izoluar. Gjykata e Apelit do ta konsideronte më të dyshimtë në qoftë se të gjitha deklaratat do të përkornë pa kundërthënie të rëndësishme, sepse kjo do të thotë se ka pasur një lloj përgatitje që do të rrezikonte kredibilitetin e tyre.

Lidhur me fajesinë e të pandehurit B

Që në momentin e parë, duke filluar në vitin 1999, viktima e përshkroi kryesin e dhunimit të dytë si një burrë të vjetër. Ajo identifikoi të pandehurin nga një foto më 17 korrik 2012. Sipas të pandehurit, ajo foto është bërë në vitin 2009, dhjetë vjet pas ngjarjeve. Kjo do të thotë se foto tregon të pandehurin më të vjetër se ai ishte në vitin 1999. Gjykata e Apelit pajtohet me gjykatën e shkallës së parë sa i përket dyshimeve të ngritura kundër identifikimit në qoftë se nuk do të ketë prova të tjera vërtetuese vendimtare.

Para së gjithash, nuk ka detaje lidhur me faktin se kryerësi çaloi dhe foli shqip me një theks jo si të gjuhës amtare. Kjo është përmendur zyrtarisht për herë të parë më 24 gusht 2010, por paneli vëren se viktima ja kishte përmendur këtë vëllait të saj para vitit 2008. Kjo është arsyeja pse vëllai i saj shkoi në B.M. në vitin 2008 duke i dhënë një përshkrim të njeriut dhe duke u përpjekur për të gjetur se kush ishte ai. Është percaktuar tashme nga gjykata e shkallës së parë, në bazë të dëshmive të dëshmitarëve dhe në vlerësimin e vet se i pandehuri në fakt filloi të çalonte dhe të fliste shqip me mangësi. Këto janë karakteristikat famëkeqe që nuk mund të ishin injoruar apo të mungonin nga viktima. Paneli është i vetëdijshëm për faktin se shumë njerëz të kësaj moshe mund të kalojnë. Është gjithashtu e mundur që më shumë se një person në të njëjtin fshat calon. Por fakti është se kur vëllai i viktimës u dha përshkrimin në B.M., ai i është referuar të pandehurit të dytë menjëherë si i dyshuari. Dikush në atë zonë e, disa vjet më vonë, ka identifikuar menjëherë karakteristikat e të dyshuarit me pseudonimin Gj. (që lidhet me të pandehurin). Kjo ka kuptim sepse duket qartë se kur kryerësi doli nga depo në prani të personave të tjerë dhe kur u kthye aty pas përdhunimit, ata u bënë të vetëdijshëm për atë që ka ndodhur. Pra, nuk është e vështirë të besohet se dhunimi dhe kryesi i saj ishin të njohur nga të tjerët në atë komunitet, pasi ka shumë të ngjarë që një informacion i tillë do të përhapet. Kjo shpjegon pse i pandehuri i dytë ishte treguar si i dyshuar në një hetim të rastit.

Gjykata e Apelit është gjithashtu e bindur se autori i dytë ishte shumë i njohur me zonën e B.M. dhe me shtëpi të papërfunduar ku ka ndodhur përdhunimi. Ai ishte në depo me të të paktën një

personi kur i pandehuri i parë arriti atje. Ai e mori viktimën në një shtëpi 20 deri 50 metra distancë. Ishte natë, por kjo ishte një zonë të populluar. Kjo do të thotë se ai e dinte vendin dhe e dinte saktësisht se ku ai do të bëj përdhunimin. Nuk është e besueshme se dikush do të përdhunonte një vajzë në këto rrethana në një vend të zgjedhur rastësisht, duke rrezikuar të jetë kapur. Nuk mund të jetë një rastësi fakti që i pandehuri i dytë dhe vëllai i tij kanë ndërtuar dy shtëpi në këtë fshat, të afërta me njëra-tjetren, dhe se gjykata e shkallës së parë ka percaktuar që me siguri përdhunimi ka ndodhur në shtëpinë e vëllait të tij.

Së fundi, ka prova se i pandehuri i dytë në ditët vendimtare ishte duke shkuar për B.M.. Dëshmia e dëshmitarit S. M. nuk është e besueshme, pasi do të ishte e pamundur për këdo që të kujtoj se kush ishte atje, në atë datë të caktuar, 14 vjet më vonë. I pandehuri u përpoq të mohonte praninë e tij atje dhe ky është gjithashtu një element i rëndësishëm vërtetues që paneli vuri në dukje.

Në përfundim, Gjykata e Apelit konstaton se ka prova të mjaftueshme për të përfunduar se të pandehurit kane kryer veprat penale për të cilat ata ishin të akuzuar.

2.4. Shkelje të tjera esenciale të LPP-së

Përveç se duke marrë çështjen me percaktimin e fakteve nga ana e Gjykatës Themelore dhe zbatimin e procedurave të identifikimit, Prokurorë kanë gjetur një tjetër shkelje të rëndë të dispozitave të procedurës penale në aktgjykimit të atakuar.

Prokurorët kanë pohuar gjithashtu se normat e procedurës penale janë shkelur seriozisht sepse aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Themelore nuk është nënshkruar rregullisht nga të gjithë personat sic kërkohet me nenin 369 (2) KPP. Ankuesit lënë të kuptohet se Zyrtari Ligjor i EULEX-it Karen Kort, i cili ka nënshkruar Aktgjykimin nuk mund të konsiderohet si procesmbajtës në kuptimin e nenit 369 (2) KPP.

Gjykata e Apelit nuk është dakord me pikëpamjen e mësipërme të ankuesve. Është e qartë që personi që mban procesverbalin e seancës publike të gjykatës është një procesmbajtës dhe ky person është i detyruar me ligj për të nënshkruar procesverbalin e seancës. Qëllimi i nënshkrimit të procesmbajtësit nuk është asgjë më shumë se për të verifikuar saktësinë e procesverbalit të marre gjatë seancës.

Duhet të theksohet megjithatë se termi "nëpunësi procesverbalmbajtës" ka një kuptim të dyfishtë në KPP. Procesverbal- mbajtësi, i cili merr pjesë në seancë gjyqësore publike, zakonisht nuk është personi i cili gjithashtu merr pjesë në shqyrtimin e mbyllur të Panelit. Prandaj do të ishte e pakuptimtë që procesverbal- mbajtësi, i cili/e cila ka marrë pjesë vetëm në seancën publike të mund të konsiderohet procesverbal- mbajtësi në kuptimin e neneve 204; 207; 297 (1); 298 (1); 317 (1) dhe (4); dhe 318 (1) bashkë-nënshkruaj edhe vendimin aktual të Panelit si procesmbajtës, në kuptimin e Art-s 320 (1.3), 369 (2) dhe 473 (2) LPP. Procesverbal- mbajtësi, që vetëm ka marrë pjesë në seancën publike të kolegjit, nuk mund të verifikojë asgjë tjetër, porse një referencë të saktë të procesverbalit të seancës në vendim, që nuk mban asnjë vlerë shtesë, pasi

korrektësia e procesverbalit është verifikuar tashmë nga procesmbajtësi. Natyrisht kjo nuk ka qenë qëllimi i ligjvënësit për të vënë personin që ka regjistruar seancën gjyqësore publike për të vlerësuar interpretimin e fakteve të gjykatës.

Në anën tjetër, të paktën në praktikën e paneleve gjyqësore me pjesëmarrje të EULEX-it, keshilltari ligjor i EULEX-it merr pjesë në shqyrtimin e Panelit dhe mban të dhënat e procesverbalin të shqyrtimit/deliberimit. Prandaj ajo është me të vërtetë zyrtari ligjor i EULEX-it, i cili duhet të konsiderohet procesmbajtësi në kuptimin e nenit 369 (2) KPP, sepse ky zyrtar mund të kontribuojë ndjeshëm në verifikimin e korrespondencës së vendimit të hartuar me atë që në të vërtetë ishte diskutuar dhe është vendosur nga paneli. Nënshkrimi i procesmbajtësit që mori pjesë në diskutim, kështu vërteton se aktgjykimi i shkruar me besnikëri reflekton vendimin e Panelit gjatë shqyrtimit.

Prandaj interpretimi i drejtë i ligjit është se zyrtari ligjor i pranishëm gjatë diskutimeve të Panelit për Ankesa, duke shënuar shkëmbimin e pikëpamjeve gjatë saj, duhet që të konsiderohet procesverbal-mbajtësi në kuptimin e nenit 369 (2) KPP.

2.5. Dënimi për Krime Luftë

Paneli e Apelit është i mendimit se në bazë të provave në dosjen e cila është paraqitur në mënyrë të rregullt gjatë shqyrtimit gjyqësor është e mundur për të rivlerësuar çështjen në Gjykatën e Apelit, pa dërguar çështjen për rigjykim, dhe që të merr një vendim.

Të dy të pandehurit janë akuzuar me një akuzë për veprën penale Krime të Luftës kundër Popullatës Civile sipas nenit 142 në lidhje me nenin 22 të KP të RSFJ-së (ende i ndëshkueshëm sipas neneve 31 dhe 153 KPRK). Në mënyrë që të vendosë, nëse ata mund të gjendet fajtor për këtë vepër penale, duhet të përcaktohet se 1) ka ekzistuar një konflikt i armatosur në kohën e kryerjes së veprës për të cilën të pandehurit janë akuzuar; 2) ka pasur një lidhje në mes të veprimeve dhe konfliktit të armatosur; 3) veprimet e kryera ndaj viktimës kualifikohen për përdhunim; 4) D. B. si një civil do të mund të konsiderohet si kryes të krimeve të luftës; 5) nëse J. D. dhe D. B. mund të konsiderohet bashkë-autorët e krimin; 6) autorët e krimin kishin qëllimin e domosdoshëm për kryerjen e veprës penale; dhe 7) nuk ekziston asnjë rrethanë që të përjashtojë përgjegjësinë penale të ndonjërit prej dy të pandehurve.

Gjykata e Apelit është e bindur se ka ekzistuar konteksti i një konfliktit të armatosur në Kosovë në kohën e kryerjes së akteve të përshkruara në Aktakuzë, dmth më 14 prill 1999. Ky është themeluar në mënyrë të përsëritur si në praktikën e ICTY-it dhe të gjykatave të Kosovës. Për më tepër, fakti se nuk ishte një konflikt i armatosur i vazhdueshëm në Kosovë ndërmjet UÇK-së dhe Republikës Federale të Jugosllavisë (RFJ) të forcave qeveritare nga 28 shkurt 1998 (nga fillimi i sulmeve ajrore të NATO-s më 24 mars 1999 edhe në mes të NATO-s dhe RFJ-së) deri në qershor 1999 është e njohur dhe nuk ka nevojë për dëshmi të veçantë më poshtë².

² Shih per shembull http://1997-2001.state.gov/www/regions/eur/fs_kosovo_timeline.html

Në bazë të provave të vlerësuara, Trupi Gjykses ka konstatuar se J. D. ishte i vendosur si një rezervist ushtarak jo larg vendbanimit të viktimës. Ky përfundim nuk është kontestuar nga asnjë nga palët dhe Gjykata e Apelit nuk gjen asnjë arsye për tu mos pajtuar me të. Siç tregohet nga deklaratat e viktimës dhe të anëtarëve të familjes së saj J. D. ka hyrë në ambientet e shtëpise së banimit të viktimës dy herë, më 13 dhe 14 prill të vitit 1999. Në të dyja rastet ai ishte i veshur me uniformë ushtarake të RFJ-së. Në rastin e parë ai së bashku me persona të tjerë me uniforma kane urdhëruar që një numër i refugjatëve kosovarë-shqiptarë që qëndronin në shtëpine, ku viktima jetonte me familjen e saj, duhet të largohen. Ditën tjetër, ai është kthyer në shtëpi vetem, e ka rrëmbyer viktimën nën pretekstin e intervistimit të saj për të sqaruar vendndodhjen e babait të saj. Edhe pse nuk është e qartë nëse J. D. ishte duke vepruar me urdhër apo sipas pushtetit të forcave ushtarake të RFJ-së ai ishte thjesht duke abuzuar pushtetin e tij si një rezervist ushtarak i RFJ-së. Gjykata e Apelit tregon qartë se J. D. është duke vepruar në kontekstin e konfliktit të armatosur mes forcave qeveritare të RFJ- së dhe UÇK-së.

Edhe pse D. B. nuk kishte asnjë pozicion zyrtar në forcat e qeverisë së RFJ-se në kohën e konfliktit, rrethanat e dhunimit që ai ka kryer përcaktojnë se veprimet e tij duhet të kualifikohen si krime lufte. Bazuar në deklaratat e viktimës, para përdhunimit J. D. ka vozitur së bashku me viktimën në fshatin B.M., ku ai e la viktimën të ishte e dukshme për fshatarët. Pas J. D. e kishte përdhunuar, ai e voziti atë përsëri në fshatin B.M. dhe e la atë ulur në makinë. Atje ndër të tjera i pandehuri D. B. ju afrua asaj, e çoi në një shtëpinë e papërfunduar dhe duke e kërcënuar me armë e ka dhunuar atë. Më pas të dy pandehurit e çuan viktimën perseri në shtëpinë e saj.

Është një fakt i njohur se një nga taktikat zakonisht të njohura të forcave të RFJ-së në konflikt ishte për të frikësuar popullatën kosovare-shqiptare duke bërë jetën e tyre krejtësisht të pasigurt dhe për t'i bërë ato me anë të kërcënimeve të drejtpërdrejta ose dhe të përdorimit të forcës ose me anë të presionit të tërthortë për të lënë vendet e tyre të banimit dhe në fakt për të ikur nga Kosova. Krime të ndryshme të tilla si vrasje, grabitje dhe llojet e ndryshme të dhunës ndaj popullatës shqiptare në Kosovë në atë kohë, ose janë miratuar ose të paktën toleruar nga autoritetet e RFJ-se në mënyrë efektive duke i kthyer ato në të jashtëligjshme. Objektivist, viktima ishte lënë e pasigurte nga një ushtar në dispozicion të popullatës që lehtë mund të supozojë se ajo ishte keqtrajtuar dhe mund të vazhdojë ta keqtrajtojë atë. Prandaj edhe dhunimi i dytë, kryer nga D. B. u zhvillua në kontekstin e menjëhershëm të konfliktit të vazhdueshëm të armatosur, si pjesë e fushatës në vazhdim të frikësimit kundër popullatës shqiptare në Kosovë. Bazuar në sa më sipër Gjykata e Apelit është bindur që është përcaktuar një lidhje në mes të akteve të kryera nga të dy autorët dhe ekzistencës së një konflikti të armatosur.

Gjykata e Apelit thekson se në pjesën përkatëse për aktgjykimin aktual konflikti i armatosur ishte e karakterit jo-ndërkombëtar, sepse të gjitha aktet përkatëse janë kryer në kontekst për të shtypur rezistencën e armatosur të UÇK-së dhe për të frikësuar popullsinë civile kosovare-shqiptare në emër të forcave qeveritare të RFJ-se.

Në bazë të provave J. D. dhe D. B. të dy kane hyrë në marrëdhënie seksuale me viktimën. Marrëdhëniet ishte e pavullnetshme dhe e kryer përmes kërcënimeve të përdorimit të dhunës së

menjëhershme ndaj viktimës. Për këtë arsye është e percaktuar që të gjitha elementet përbërëse objektive të dhunimit janë plotësuar nga të dy të pandehurit.

Sipas Aktakuzës J. D. dhe D. B. janë akuzuar për krime të luftës si bashkë-autorë të krimit. Gjykata e Apelit nuk gjen prova që tregojnë përtej dyshimit të bazuar se të pandehurit ka kryer krim lufte së bashku. Sipas nenit 22 të KP të RSFJ-së dhe gjithashtu nenit 31 KPRK në fuqi për momentin, bashkëkryerje është një kryerje e përbashkët e vepres penale me pjesëmarrjen në veprën penale ose duke kontribuar ndjeshëm në kryerjen e saj në ndonjë mënyrë tjetër. Nga përkuftizimi bashkëkryerje kërkon një mendësim të unifikuar bërë-up së bashku, një perceptim njohës të përbashkët prej të paktën dy personave për të vepruar së bashku.

Kjo nuk do të thotë një nevojë për një planifikim paraprak të veprës, por mund të ndodhë edhe në mes të kryerjes tanimë të vazhdueshme të një vepre penale në mënyrë konkluduese. Megjithatë, është domosdoshmerisht e pashmangshme se një vendim për të vepruar së bashku tregohet. Përveç aspektit se dëshiruarit për një marrëveshjeje, bashkëkryerja gjithashtu kërkon një veprim të përbashkët, qoftë me anë të së paku dy personave që të përmbushin elementet objektive të veprës penale së bashku ose të paktën nga të gjithë ata që mbajnë kursin e përgjithshëm të ngjarjeve nën kontrollin e tij/saj vendimtare. Kështu nuk ekzistojnë elemente konstituive të bashkëkryerjes në veprimet e tyre. Mund të përfundohet nga sa me lart që J. D. dhe D. B. kanë vepruar në vazhdimësi, por në mënyrë të pavarur, kur përdhunonin

Gjykata e Apelit e keqe se sjellja e dy të pandehurve dëshmuar qëllimin e tyre për të kryer veprat penale për të cilat është ngritur aktakuza kundër tyre. J. D. e ka rrëmbyer viktimën nga vendbanimi i saj nën pretekstin e marrjes së saj në pyetje rreth vend-ndodhjes së babës së saj, por në fakt ai e ka dërguar atë në një fshat serb dhe duke e kërcënuar atë me thike e ka detyruar të kryej marrëdhënie orale, vagjinale dhe anale me atë. Veprimet e tilla tregojnë se J. D. ka vepruar me një qëllim direkt. Me vone, D. B. ka ardhur me veturë ku ka qene e ulur viktimën, e ka dërguar atë në një shtëpi të papërfunduar dhe duke e kërcënuar atë me arme zjarri e ka detyruar të kryej marrëdhënie seksuale kundër dëshirës së saj, gjë që gjithashtu korrespondon me qëllimin direkt.

Nuk ka prova rreth rrethanave që mund të përjashtojnë asnjërin nga të Pandehurit nga përgjegjësia penale.

2.6. Dënimi

Te Pandehurit janë shpallur fajtor për veprat penale krime të luftës kundër popullatës civile nën nenin 142 të KP RSFJ. Me vone, aktet e kryera nga të pandehurit janë bere të zbatueshme në Kodin Penal të Kosovës dhe vazhdimisht janë kualifikuar si krime të luftës (aktualisht nën nenin 153 KPPK). Kur fillon të përcaktohet dënimi për të Pandehurit, Gjykata e Apelit konkludon se, edhe norma relevante e ligjit penal në lidhje me llojet dhe nivelet e dënimeve janë ndryshuar vazhdimisht që nga kryerja e veprave penale. Prandaj, është kusht të përcaktohet ligji me i favorshëm ndaj të akuzuarve.

Gjykata e Apelit vlerëson se Neni 38 dhe 142 KP RSFJ parasheh dënimin me burgim prej jo me pak se pesë vjet apo dënim me vdekje për aktin penal të kryer nga të Pandehurit, që është ligji me

i favorshëm për ata. Ne arritje te këtij përfundimi duhet te merret parasysh se dënimi me vdekje është hequr me rregulloren e UNMIK-ut Nr. 1999/24, kurse sipas Nenit 38 KP RSFJ koha e burgimit mund te jete jo me pak se 15 dite dhe jo me shume se 15 vjet. Gjithashtu duhet te ceket se ne dënimin e dyte te këtij neni pohohet se ne veçanti, ne rastin kur për veprat penale te dënueshme me dënim me vdekje koha maksimale e dënimit është 20 vjet. Mirëpo Gjykata e Apelit deklaroi se ne mungese te një legjislacioni te qarte për këtë qeshtje, ne situatën kur dënimi me vdekje është hequr nga UNMIK, nuk mund te behet reference tjetër për dënimin e dyte te nenit 38 te KP RSFJ. Kështu qe koha maksimale me burgim qe është ne dispozicion mund te përcaktohet vetëm duke u bazuar ne dënimin e pare te nenit 38 te KP RSFJ dhe nenit respektiv te pjesës speciale, duke parapare veprën penale me te cilën te pandehurit janë shpallur fajtor. Ky vështrim gjithashtu përputhet me jurisprudence e aprovuar nga gjykatat e Kosovës. ³

Kur përcaktohen dënimet Gjykata e Apelit merre parasysh rrethanat e parapara ne nenin 5, 33 dhe 41 KP RSFJ. Gjykata e Apelit është e mendimit se duke u bazuar ne dispozitat e cekura parimet e aplikueshme për te kalkuluar dënimin janë si ne vijim:

- Sanksioni penal është mjete i fundit për te mbrojtur vlerat sociale dhe nuk mund te intervenoje mbi ate qka është konkluduar si rreptësishtë e domosdoshme. Sanksioni duhet te mos jete me i larte se sa zbatimi i nevojshëm i drejtësisë dhe jo-proporcional me faktin qe i ka rrezikuar vlerat e mbrojtura sociale. Prandaj, sipas këtij parimi te intervenimit minimal te sanksionit penal, duhet te supozohet se dënimi me i vogël i parapare me ligj do te jete i mjaftueshëm, adekuat dhe normal për situata standarde qe mund te parashihen ne dispozitat ligjore diskriminuese. Dënimi është i ndërlidhur me arsyet e sigurimit te preventives dhe rehabilitimit individual, duke siguruar preventiven e përgjithshme, duke shprehur mos-aprovim social te shkeljes se vlerave te mbrojtura sociale dhe duke përforduar respektin social te ligjit. Duke e përcaktuar dënimin, dënimi maksimal i aplikueshëm konkretisht do te jepet nga niveli i fajësisë se kryesit te veprës penale dhe minimumi nga intensiteti i kërkesave sociale për dënim. Brenda këtij limiti te ri, sanksioni duhet te mos jete ne kundërshtim me parimet e referuara te përvetimit dhe rehabilitimit dhe do te konsiderohen ne mënyre proporcionale te gjitha rrethanat lehtësuese dhe renduese ne lidhje me faktet penale si dhe me sjelljet dhe rrethanat personale dhe sociale te kryesit te vepres penale.

Paneli i Apelit konkludon se, edhe pse vepra penale e krimeve te luftës me te cilën J. D. akuzohet, ajo është e kufizuar ne një episode, rrethanat nen te cilat është kryer vepra kane një gravitet te larte. Dhunimi është kryer ne një situatë te tërësishme ku zyrtaret Serb dhe mbështetësit e tyre te popullatës Serbe kane vepruar me perceptimin e mosndëshkimit virtual. Pas dhunimit te viktimës nga vet ai, J. D. e ka futur ate ne një situatë ku edhe i pandehuri tjetër

---

³. Shiko Gjykata Supreme e Kosoves ne *re L.G. et al* – aktgjykimi ne lenden No. AP-KZ 139/2004 i dates 21 Korrik 2005, por gjithashtu Gjykata e Qarkut ne Prishtina ne *re S.A. et al* aktgjykim ne lenden No. P 592/11 te dates 17 Dhjetor 2012 (vertetuar nga Gjykata e Apelit pjeserish nga vleresimet e ligjit me te favorshem per qellime te denimit – aktgjykimi Nr. PaKr 102/13 i dates 12 Dhjetor 2013).

D.B. ka mundur ta dhunoje ate. Fakti se J. D. dhe D. B. e kishin marre ate bashke ne shtëpi pas dhunimit te dyte, pohon se J. D. e ka ditur shume mire për dhunimin e dyte. Nuk është përcaktuar se ai e ka lënë viktimën ne dispozicion te te Pandehurit te dyte duke e ditur se ai do ta dhunonte ate-kjo është arsyeja pse ata nuk janë konsideruar si kryes te veprës penale-por objektivisht duke vendosur ate ne ate shtate ai ka qene i obliguar ta dije se ka qene duke e futur ate ne rrezik. Kjo e ngrite përgjegjësinë e tij. Ai fare nuk ka treguar kurrfarë pendimi per veprimet e tij.

Fajësia e J. D. rendohet me tutje edhe me disa faktorë.

Siç është dëshmuar nga fakti se pas vizitës ne shtëpi te viktimës një nate me herët, ai është kthyer te nesërmen për ta rrëmbyer viktimën nen pretekstin e rrejshëm se do ta merre ate ne pyetje ne stacion te policisë, i pandehuri ka vepruar ne mënyre te paramenduar. Ai ne mënyre specifike ka shfrytëzuar pozitën e tij te autoritetit si pjesëtar i armatosur i forcave policore serbe për te ndihmuar kryerjen e saj.

Viktima ka qene ende e re ne ate kohe, qe do te thotë se dhuna e kryer dhe e vrazhde është veçanërisht për tu fajësuar. Rrethanat e aktit ku viktima e moshës se re është rrëmbyer nga familja e saj para tytave te armeve dhe qarte pa kurrfarë arsytimi ligjor, dhe duke e detyruar ate me vone ne marrëdhënie vagjinale, orale dhe anale tregon mos-respektimin me te larte te qenies tjetër njerëzore dhe dëshmon nje mizërie te veçantë te kryesit te veprës penale.

Duhet te cekët se vepra penale ka ndodhur ne kontekst te fushatës masive qe ka qene duke u zhvilluar kundër popullatës Shqiptare te Kosovës, e cila ka kontribuar ne mospërfillje te përgjithshme te drejtave themelore njerëzore, dhe anarki ne emër te forcave Serbe ndaj Shqiptareve te Kosovës. Kjo, e kombinuar me faktet se viktima ka qene një vajze e re e cila është rrëmbyer nga shtëpia e saj, e dërguar ne një ambient te huaj te popullzuar me serb dhe duke u kërcënuar me thike nga kryesit e veprës penale dëshmon nje pambrojtshmeri te veçantë te viktimës sepse ne këto rrethana viktima efektivisht nuk ka pasur gjasa ta mbroje veten kundër sulmit. Gjithashtu duhet te konsiderohet kundër te Pandehurit fakti se ai nuk është mundur ti fsheh veprimet e tij nga fshataret duke treguar se sa te forta ishin ndjenjat e tij te mosndëshkimit dhe injorimit te vlerave te mbrojtura me ligj.

Mirëpo, pavarësisht te gjithë faktorëve rendues te elaboruara me pare, duhet te merren parasysh edhe disa rrethana lehtësuese. Vepra penale është kryer para 15 vjetëve. Me kalimin e kohës nevoja për aplikim te dënimit, siç shihet nga perspektiva e qëllimeve, zvogëlohet.

Gjithashtu, si rrethane lehtësuese por te një niveli me te ulet, është fakti se konflikti ne kohen kur kane ndodhur ngjarjet nuk ka qene subjekt i rregullave normale te luftës. Nuk ka pasur hierarki, disiplinë, vije komanduese, apo mos përgjegjësi dhe secili njeri apo grup i njerëzve kane mundur te vepronë spontanisht duke i zgjedhur shënjestrat e tyre. Ky kontekst i mungesës se kontrollit gjithashtu ka ndihmuar ne veprimet e gabuara, te kryera nga i Pandehuri.

Nuk ka asnjë regjistrim për J. D. te ketë kryer ndonjë vepër tjetër penale pas veprës qe është subjekt i procedurave aktuale.

Si rezultat i faktorëve të lartë-shën timer Gjykata e Apelit konsideron se dënimi prej 12 vjet është dënim proporcional për J. D.

Paneli i Apelit konkludon se, edhe pse vepra penale krime të luftës me të cilën D. B. akuzohet, është gjithashtu e kufizuar në një episode, rrethanat në të cilat është kryer vepra penale janë të një graviteti të lartë. Dhunimi është kryer në një situatë të përgjithshme ku zyrtarët serb dhe përkrahësit e tyre të popullatës serbe kanë vepruar me një perceptim të mosndëshkimit virtual. D. B. ka vepruar në mënyrë të paramenduar dhe e ka dhunuar viktimën duke e shfrytëzuar faktin se ajo është lënë e harruar dhe e pambrojtur nga J. D. Nuk është vërtetuar se ai e kishte ditur se ajo kishte qene e dhunuar nga D. B. por duke e parë viktimën në atë gjendje ai ka qene i obliguar ta dijë se ajo ka qene subjekt i keqtrajtimit. Prandaj, duke vazhduar me keqtrajtim ai e ka rritur fajësinë e tij. Ai nuk ka treguar kurrfarë pendimi për veprimet e tij. Në të kundërtën, gjatë seancës së datës 4 prill 2013, i pandehuri vetëm qeshte kur e dëgjonte deklaratën e viktimës.

Fajësia e D. B. rendohet me faktin se ai e ka kryer veprën penale kundër një viktime të re, duke shfrytëzuar veçanërisht pozitën e saj të dobët dhe të pambrojtur siç është sqaruar në aktgjykimin e lartshën timer. Akti i D. B. duhet të konsiderohet veçanërisht si mizor sepse ai ka vazhduar të cenojë integritetin seksual të viktimës, pavarësisht nga fakti se ajo vetëm kishte keq subjekt i keqtrajtimit nga ana e të Pandehurit J. D. Keto rrethana e tregojnë paramendimin e D. B.– ai iu kishte afruar viktimës me qëllim të fortë për ta marrë atë në një vend të qete dhe ta detyrojë atë në marrëdhënie seksuale dhe ai ka pasur arme me vete për ta detyruar viktimën në një gje të tillë. Fakti se ai nuk është brengosur fare të veprimeve publike ashtu, gjithashtu është një demonstrim i një shkalle të lartë të indiferencës për vlerat e mbrojtura me ligj.

Dënimi i D. B. duhet të lehtësohet për shkak të faktit se një kohë e gjatë ka kaluar nga koha e kryerjes së veprës penale. Gjithashtu nuk ka informata se D. B. ka kryer ndonjë vepër tjetër penale pas asaj e cila është subjekt i procedurave aktuale. Gjithashtu duhet të merret në konsideratë si rrethana lehtësuese se sot D. B. është i moshës së vjetër 77 vjeçar.

Si rezultat i faktorëve të lartë-cekur Gjykata e Apelit konsideron se dënimi prej 10 vjet burgim është dënim proporcional për D. B..

Gjykatat e Apelit cekë se edhe pse akuza e veprës penale mbajtje në kontroll, pronësi, posedim të pa-autorizuar të armëve në kundërshtim me nenin 328 (2) KPP kundër D. B. refuzohet, kjo nuk e përjashton të pandehurin nga të gjitha pasojat e dënimit të tij fillestar për këtë vepër penale nga ana e Gjykatës Themelore e Mitrovicës. Kryesisht, me Aktgjykimin e kontestuar Gjykata e Shqyrtimit Kryesor e ka konfiskuar armen dhe municionin që janë gjetur në posedim të pa-autorizuar të D. B. Sipas nenit 9 të Ligjit mbi Amnistinë, pa marrë parasysh kërkesën për amnisti nën këtë ligj për cilëndo vepër penale, personi që merret amnisti nuk ka nevojë të kërkojë kthimin e atij objekti të konfiskuar. Prandaj Gjykata e Apelit e mban vendimin e Gjykatës Themelore të Mitrovicës për konfiskim të armës dhe municionit sipas nenit 328 (5) KPK, të konfiskuara nga posedimi i paligjshëm i D. B.

2.7. Shpenzimet e procedurave:

Duke iu referuara nenit 453 (4) te KPP, Gjykata beson se ekzistojnë baza, veçanërisht mosha e te Pandehurit dhe kështu te ardhurat e tij te vogla, por edhe mungesa e mundësive për ti rritur te ardhurat, ti liroje te dy te Pandehurit nga obligimi te paguajnë ne tërësi për procedurat penale te përshkruara ne nenin 453 (1). Prandaj, Gjykata ka vendosur se te dy te Pandehurit do te paguajnë 250 Euro për shpenzimet e përgjithshme te procedurave penale kundër tyre.

2.8. Dispozitat përfundimtare.

Gjykata e Apelit nuk e ka pare te nevojshme te mbaje seance sipas nenit 392 KPPK, meqë Gjykata ka gjetur se nuk ka pasur nevojë te ekzaminohen prova te reja. Me tutje, Gjykata e Apelit ka gjetur se, meqë provat e ekzaminuara nga Trupi Gjykues i Gjykatës Themelore kane gene te mjaftueshme por ne lidhje me përcaktimin e situatës faktike është dashur te merret nje aktgjykim ndryshe. Prandaj, Gjykata e Apelit gjen se nuk ka baza per te modifikuar Aktgjykimin e Ankimuar sipas nenit 403 (1.2) te KPP.

Gjykata e Apelit konkludon se meqë Gjykata e Apelit e ka modifikuar Aktgjykimin e Lirimit nga Gjykata Themelore dhe ne vend te tij ka marre Aktgjykim fajësues, ankesa kundër këtij aktgjykimi mund te ushtrohet pranë Gjykatës Supreme brenda 15 ditëve nga dita e shërbimit me kopje te Aktgjykimit sipas neneve 380 (1) dhe 407 (1) KPP.

Kryetar i Trupit Gjykues

Manuel Soares

Gjyqtar i EULEX-it

Anëtare e Panel-it

Annemarie Meister

Gjyqtare e EULEX-it

Anëtar i Panel-it

Xhevdet Abazi

Gjyqtar

Procesmbajtës

Andres Parmas

Zyrtare Ligjore e EULEX-it

E përpiluar ne Anglisht, gjuhe e autorizuar. Aktgjykimi i arsyetuar, i kompletuar dhe i nënshkruar me 17 qershor 2014.